

Štatút

„Tradícia - Konzervatívny dôchodkový fond - ING dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.“

(skrátенý názov: „Tradícia – k. d. f. ING dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.“)

- [Preambula](#)
- [Článok I Úvodné ustanovenia](#)
- [Článok II Dôchodkový fond](#)
- [Článok III Dôchodková správcovská spoločnosť a správa dôchodkového fondu](#)
- [Článok IV Depozitár a odplata za výkon činnosti depozitára](#)
- [Článok V Rozhodné právo](#)
- [Článok VI Investičná stratégia](#)
- [Článok VII Zásady hospodárenia s majetkom v dôchodkovom fonde](#)
- [Článok VIII Určenie čistej hodnoty majetku dôchodkového fondu](#)
- [Článok IX Dôchodková jednotka](#)
- [Článok X Odplata ING DSS](#)
- [Článok XI Zdaňovanie](#)
- [Článok XII Zmena Štatútu a spôsob informovania o týchto zmenách](#)
- [Článok XIII Zmeny informačného prospektu dôchodkového fondu a spôsob informovania o týchto zmenách](#)
- [Článok XIV Všeobecné ustanovenia](#)
- [Príloha](#)

Preambula

Týmto Štatútom sa upravujú a stanovujú pravidlá a spôsob investovania, investičné nástroje, rizikový profil, zameranie a ciele investičnej stratégie a zloženie portfólia „Tradícia - Konzervatívny dôchodkový fond - ING dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.“. Tento Štatút obsahuje aj ďalšie informácie a skutočnosti rozhodujúce pre sporiteľov a poberateľov dôchodkov starobného dôchodkového sporenia.

Článok I Úvodné ustanovenia

1. Tento Štatút nadobudol účinnosť dňa 23. septembra 2004 rozhodnutím Úradu pre finančný trh (ďalej len „úrad“) vydaným dňa 22. septembra 2004 pod číslom konania GRUFT-002/2004/PDSS, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23. septembra 2004, ktorým úrad udelil ING dôchodkovej správcovskej spoločnosti, a.s., so sídlom na Jesenského 4/C, 811 02 Bratislava, Slovenská republika (od 1. marca 2007 so sídlom na Trnavskej ceste 50/B, 821 02 Bratislava, Slovenská republika), IČO: 35 902 981, zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sa, vložka č.: 3434/B, tel.: 0850 111 464 (ďalej len „ING DSS“) povolenie na vznik a činnosť.
2. Zmena Štatútu pod poradovým číslom I. nadobudla účinnosť dňa 27. júna 2005 a bola schválená na základe rozhodnutia úradu vydaného dňa 22. júna 2005 pod číslom konania GRUFT – 030/2005/PSDS, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27. júna 2005.
3. Zmena Štatútu pod poradovým číslom II. nadobudla účinnosť dňa 15. decembra 2006 a bola schválená na základe rozhodnutia Národnej banky Slovenska vydaného dňa 20. novembra 2006 pod číslom konania UDK-027/2006/PSDS, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23. novembra 2006.
4. Zmena Štatútu pod poradovým číslom III. nadobudla účinnosť dňa 1. februára 2007 a bola schválená na základe rozhodnutia Národnej banky Slovenska vydaného dňa 4. decembra 2006 pod číslom konania UDK-030/2006/PSDS, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 12. decembra 2006.
5. Zmena Štatútu pod poradovým číslom IV. nadobudla účinnosť dňa 1. júna 2007 a bola schválená na základe rozhodnutia Národnej banky Slovenska vydaného dňa 20. marca 2007 pod číslom konania OPK-490/2007/PLP, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27. marca 2007.
6. Zmena Štatútu pod poradovým číslom V. nadobudla účinnosť dňa 1. marca 2008 a bola schválená na základe rozhodnutia Národnej banky Slovenska vydaného dňa 11. decembra 2007 pod číslom konania OPK-3369/2007/PLP, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14. decembra 2007.
7. Zmena Štatútu pod poradovým číslom VI. nadobudla účinnosť dňa 1. júla 2009 a bola schválená na základe rozhodnutia Národnej banky Slovenska vydaného dňa 15. júna 2009 pod číslom konania OPK-8253-1/2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 16. júna 2009.

8. Zmena Štatútu pod poradovým číslom VII. nadobudla účinnosť dňa 12.8.2009 a bola schválená na základe rozhodnutia Národnej banky Slovenska vydaného dňa 27.7.2009 pod číslom konania OPK-9510-1/2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28.7.2009.

Článok II Dôchodkový fond

1. Názov dôchodkového fondu je „Tradícia - Konzervatívny dôchodkový fond - ING dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.“ (ďalej len „dôchodkový fond“).
2. Dôchodkový fond bol vytvorený v okamihu pripísania prvého príspevku na bežný účet dôchodkového fondu u depozitára, dňa 22. marca 2005. Informácia o tom, kedy táto skutočnosť nastala, sa tiež nachádza na internetovej stránke ING DSS www.ingdss.sk. Dátum založenia dôchodkového fondu je 1. január 2005.
3. Dôchodkový fond nemá právnu subjektivitu a je vytvorený na neurčitý čas.
4. Majetok v dôchodkovom fonde nie je súčasťou majetku ING DSS. Majetok v dôchodkovom fonde je spoločným majetkom sporiteľov, pričom podiel sporiteľa na tomto majetku je vyjadrený pomerom dôchodkových jednotiek na osobnom dôchodkovom účte sporiteľa ku všetkým dôchodkovým jednotkám tohto dôchodkového fondu.
5. Majetok v dôchodkovom fonde a hospodárenie s týmto majetkom sa eviduje oddelene od majetku a hospodárenia ING DSS a od majetku a hospodárenia s týmto majetkom v iných dôchodkových fondech, ktoré ING DSS vytvorila a spravuje.

Článok III Dôchodková správcovská spoločnosť a správa dôchodkového fondu

1. Dôchodkový fond spravuje ING dôchodková správcovská spoločnosť, a.s., so sídlom na Trnavskej ceste 50/B, 821 02 Bratislava, IČO: 35 902 981.
2. ING DSS vznikla dňa 8. októbra 2004 ako akciová spoločnosť, a je zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sa, vložka č.: 3434/B.

Článok IV Depozitár a odplata za výkon činnosti depozitára

1. Depozitárom majetku v dôchodkovom fonde je VOLKSBANK Slovensko, akciová spoločnosť, so sídlom Vysoká 9, 810 00 Bratislava, IČO: 17 321 123, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sa, vložka č.: 158/B (ďalej len „depozitár“).
2. Odplata za výkon činnosti depozitára je 0,027% p.a. z priemernej ročnej čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde.
3. Okrem odplaty podľa predchádzajúceho odseku bude ING DSS platiť depozitárovi poplatky, náklady za ďalšie služby depozitára, najmä za vedenie bežných účtov, vedenie účtov majiteľa cenných papierov, správu a úschovu cenných papierov, prípadne za ďalšie služby poskytnuté depozitárom. Odplata depozitára sa neúčtuje na farchu majetku dôchodkového fondu.

Článok V Rozhodné právo

Zriadenie, vznik a činnosť ING DSS, vytvorenie a správa dôchodkového fondu, právne vzťahy a z nich vyplývajúce práva a povinnosti týkajúce sa vytvorenia a správy dôchodkového fondu ING DSS sa spravujú zákonom č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky.

Článok VI Investičná stratégia

1. Cieľom investičnej stratégie dôchodkového fondu je maximalizácia výnosu na investičnom horizonte piatich mesiacov a zároveň dosiahnutie minimálne nulového výnosu na definovanom investičnom horizonte.
2. Majetok v dôchodkovom fonde môžu tvoriť len dlhopisové a peňažné investície a obchody určené na obmedzenie devízového rizika.
3. Majetok v dôchodkovom fonde nesmie byť vystavený devízovému riziku.
4. Za dlhopisové a peňažné investície na účely investovania v tomto dôchodkovom fonde sa považujú investície do:
 - a. podielových listov otvorených podielových fondov a cenných papierov zahraničných subjektov kolektívneho investovania; zo zamerania a cieľov investičnej stratégie takéhoto podielového fondu a zahraničného subjektu kolektívneho investovania musí byť zrejmé, že majetok v tomto podielovom fonde alebo zahraničnom subjekte kolektívneho investovania môže byť investovaný len do dlhopisov a iných dlhových cenných papierov alebo nástrojov peňažného trhu,
 - b. cenných papierov iných zahraničných subjektov kolektívneho investovania; zo zamerania a cieľov investičnej stratégie takéhoto iného zahraničného subjektu kolektívneho investovania musí byť zrejmé, že majetok v tomto inom zahraničnom subjekte kolektívneho investovania môže byť investovaný len do dlhopisov a iných dlhových cenných papierov alebo nástrojov peňažného trhu.
 - c. dlhopisov a iných dlhových cenných papierov podľa § 81 ods. 3 písm. c) zákona

- d. nástrojov peňažného trhu podľa § 81 ods. 1 písm. e) zákona a
 - e. peňažných prostriedkov podľa § 81 ods. 1 písm. f).
5. ING DSS je oprávnená až 50% čistej hodnoty majetku v tomto dôchodkovom fonde investovať do prevoditeľných cenných papierov a nástrojov peňažného trhu vydaných alebo zaručených členským štátom eurozóny. Majetok v dôchodkovom fonde podľa prvej vety musí tvoriť najmenej šesť emisií prevoditeľných cenných papierov alebo nástrojov peňažného trhu a hodnota jednej emisie podľa prvej vety nesmie tvoriť viac ako 30% čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde.
 6. Pravidlá obmedzenia a rozloženia rizika vo vzťahu k investíciám uskutočňovaným z majetku v tomto dôchodkovom fonde bližšie upravuje zákon.
 7. Regionálne sú investície v tomto dôchodkovom fonde realizované najmä v Slovenskej republike a v ostatných členských štátoch OECD. Zoznam búrz cenných papierov, respektíve iných regulovaných verejných trhov je uvedený v prílohe tohto štatútu.
 8. Majetok v tomto dôchodkovom fonde môže dosahovať maximálnu priemernú modifikovanú duráciu v hodnote 2. Priemerná modifikovaná durácia je pomer zmeny hodnoty majetku v dôchodkovom fonde pri jednotkovej zmene úrokovej sadzby, ktorá priamo alebo nepriamo ovplyvňuje hodnotu majetku v dôchodkovom fonde.

Článok VII Zásady hospodárenia s majetkom v dôchodkovom fonde

1. ING DSS vykonáva správu majetku v dôchodkovom fonde samostatne, vo vlastnom mene, v záujme sporiteľov a poberateľov dôchodkov starobného dôchodkového sporenia a v záujme ich ochrany. Správu dôchodkového fondu vykonáva ING DSS s odbornou starostlivosťou a dodržiavajúci pravidlá obozretného podnikania, koná pritom čestne a poctivo a predchádza konfliktu záujmov medzi ING DSS a sporiteľmi a poberateľmi dôchodkov starobného dôchodkového sporenia dôchodkového fondu, medzi sporiteľmi a poberateľmi dôchodkov starobného dôchodkového sporenia dôchodkového fondu navzájom a medzi dôchodkovým fondom a inými dôchodkovými fondmi, ktoré ING DSS spravuje najmä dodržiavaním obmedzení zákona týkajúcich sa nakladania s majetkom v dôchodkovom fonde a zložením portfólia dôchodkového fondu.
2. ING DSS investuje majetok v dôchodkovom fonde v súlade s investičnou stratégiou podľa článku VI tohto štatútu pri dodržiavaní pravidiel obmedzenia a rozloženia rizika stanovených zákonom.
3. Ak je to nevyhnutné na preklenutie nedostatku likvidity majetku v dôchodkovom fonde, ING DSS môže prijímať v prospech majetku v dôchodkovom fonde peňažné pôžičky a úvery so splatnosťou do jedného roka od vzniku práva čerpať úver alebo pôžičku. Súhrn peňažných prostriedkov z prijatých peňažných pôžičiek a úverov nesmie presiahnuť 5% čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde ku dňu uzatvorenia zmlúv o pôžičkách a úveroch.
4. ING DSS je povinná porovnávať výkonnosť dôchodkového fondu s referenčnou hodnotou dôchodkového fondu, pričom dosahovaná výkonnosť v dôchodkovom fonde musí byť najmenej na úrovni referenčnej hodnoty.
5. Referenčnou hodnotou dôchodkového fondu sa rozumie pomer aritmetického priemeru aktuálnych hodnôt dôchodkových jednotiek za posledný kalendárny mesiac sledovaného obdobia a aritmetického priemeru aktuálnych hodnôt dôchodkových jednotiek za prvý kalendárny mesiac sledovaného obdobia, ktorý sa rovná hodnote jedna.
6. Porovnanie výkonnosti dôchodkového fondu s referenčnou hodnotou hodnoty v zmysle bodu 4 sa vykoná v prvý pracovný deň po skončení sledovaného obdobia.
7. Sledovaným obdobím sa rozumie posledných šesť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov. Každé nasledujúce sledované obdobie začína plynúť v prvý kalendárny deň bezprostredne nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Prvé sledované obdobie začína plynúť 1.7.2009.
8. Výkonnosťou tohto dôchodkového fondu sa rozumie pomer aritmetického priemeru aktuálnych hodnôt dôchodkových jednotiek za posledný kalendárny mesiac sledovaného obdobia a aritmetického priemeru aktuálnych hodnôt dôchodkových jednotiek za prvý kalendárny mesiac sledovaného obdobia so zaokrúhlením na dve desiatinné miesta. Hodnota vypočítaná podľa predchádzajúcej vety sa zaokrúhli tak, že vypočítaný zvyšok, ktorý je nižší ako 0,005, sa zaokrúhli nadol a vypočítaný zvyšok, ktorý sa rovná alebo je vyšší ako 0,005, sa zaokrúhli nahor.
9. Podrobnosti pre porovnávanie výkonnosti dôchodkového fondu s referenčnou hodnotou ustanovuje zákon a príslušné vykonávacie právne predpisy.
10. ING DSS je oprávnená v súlade so zákonom účtovať na ťarchu dôchodkového fondu odplatu za správu dôchodkového fondu, odplatu za vedenie osobného dôchodkového účtu a odplatu za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde podľa článku X tohto štatútu a dane vzťahujúce sa na majetok v dôchodkovom fonde podľa článku XI tohto štatútu (daň a spôsob zdanenia ING DSS určí podľa všeobecne záväzného právneho predpisu platného a účinného v čase plnenia daňovej povinnosti).

Článok VIII Určenie čistej hodnoty majetku dôchodkového fondu

1. Čistá hodnota majetku v dôchodkovom fonde je rozdiel medzi hodnotou majetku v dôchodkovom fonde a jeho záväzkami.
2. Hodnotu majetku v dôchodkovom fonde tvorí hodnota aktív dôchodkového fondu ocenených ich trhovou cenou, v súlade s príslušnou legislatívou.
3. ING DSS vypočítava čistú hodnotu majetku dôchodkového fondu každý pracovný deň; aj ku dňu pracovného pokoja ju vypočítava v prípade, ak je tento deň pracovného pokoja posledným dňom sledovaného obdobia a ING DSS k tomu dňu vznikla povinnosť v zmysle § 63c zákona. ING DSS zverejňuje čistú hodnotu majetku v dôchodkovom fonde raz za týždeň v periodickej tlači s celoštátnou pôsobnosťou.
4. Na účely oceňovania majetku vedeného v cudzej mene sa používa kurz eura voči cudzím menám vyhlásený Európskou centrálnou bankou na deň, za ktorý sa určuje čistá hodnota majetku dôchodkového fondu.

Článok IX Dôchodková jednotka

1. Dôchodková jednotka vyjadruje podiel sporiteľa na majetku v dôchodkovom fonde. Hodnota dôchodkovej jednotky sa vyjadruje v eurách a určuje sa s presnosťou na šesť desiatinných miest.
2. Aktuálna hodnota dôchodkovej jednotky je podiel čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde a počet všetkých dôchodkových jednotiek evidovaných na osobných dôchodkových účtoch všetkých sporiteľov dôchodkového fondu a na garančnom účte dôchodkového fondu v deň výpočtu.
3. ING DSS zverejňuje aktuálnu hodnotu dôchodkovej jednotky raz za týždeň v periodickej tlači s celoštátnou pôsobnosťou. ING DSS vypočítava aktuálnu hodnotu dôchodkovej jednotky každý pracovný deň; aj ku dňu pracovného pokoja ju vypočítava v prípade, ak je tento deň pracovného pokoja posledným dňom sledovaného obdobia a ING DSS k tomu dňu vznikla povinnosť v zmysle § 63c zákona.

Článok X Odplata ING DSS

1. ING DSS je podľa zákona oprávnená účtovať si odplatu za správu dôchodkového fondu, odplatu za vedenie osobného dôchodkového účtu a odplatu za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde.
2. Odplata ING DSS za vedenie osobného dôchodkového účtu je 1 % zo sumy mesačného príspevku pripísaného na bežný účet dôchodkového fondu po pripísaní dôchodkových jednotiek na osobný dôchodkový účet sporiteľa.
3. Výška odplaty za správu dôchodkového fondu za jeden mesiac správy dôchodkového fondu je 0,025 % priemernej mesačnej čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde.
4. ING DSS zverejňuje aktuálnu výšku odplaty za správu a výšku odplaty za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde raz za mesiac v periodickej tlači s celoštátnou pôsobnosťou.
5. Odplata za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde za jeden mesiac správy dôchodkového fondu je 5,6% z jednej šestiny zhodnotenia majetku v dôchodkovom fonde za sledované obdobie. Sledovaným obdobím sa na tieto účely rozumie posledných šesť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov. Podrobný postup pre výpočet výšky odplaty za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde ustanovuje zákon a príslušné vykonávacie právne predpisy.

Článok XI Zdaňovanie

Fond zdaňuje výnosy z investičných inštrumentov v majetku fondu vo výške a spôsobom podľa typu investičného inštrumentu a všeobecne záväzných právnych predpisov platných a účinných v čase plnenia daňovej povinnosti. Výplata prostriedkov pri vzniku nároku na dôchodok bude zdaňovaná podľa všeobecne záväzných právnych predpisov platných a účinných v čase plnenia daňovej povinnosti.

Článok XII Zmena štatútu a spôsob informovania o týchto zmenách

1. ING DSS je oprávnená zmeniť, aktualizovať a dopĺňať tento štatút kedykoľvek na základe vlastného uváženia alebo na základe zmeny skutočností rozhodujúcich pre aktuálnosť, pravdivosť a úplnosť údajov obsiahnutých v tomto štatúte, a to v súlade a podľa zákona, na jeho základe a v jeho medziach a v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov (ďalej len „Zmena štatútu“).
2. Zmena štatútu podlieha udeleniu predchádzajúceho súhlasu Národnej banky Slovenska na základe žiadosti ING DSS o udelenie predchádzajúceho súhlasu na Zmenu štatútu.
3. ING DSS informuje sporiteľov a poberateľov dôchodkov starobného dôchodkového sporenia o Zmene štatútu zverejnením oznámenia o Zmene štatútu na internetovej stránke ING DSS – www.ingdss.sk 15 dní pred nadobudnutím účinnosti Zmeny štatútu, pričom ING DSS zverejní aj dátum uverejnenia Zmeny štatútu.

Článok XIII Zmeny informačného prospektu dôchodkového fondu a spôsob informovania o týchto zmenách

1. ING DSS je oprávnená zmeniť, aktualizovať a dopĺňať informačný prospekt kedykoľvek na základe vlastného uváženia alebo na základe zmeny skutočností rozhodujúcich pre aktuálnosť, pravdivosť a úplnosť údajov obsiahnutých v informačnom prospekte, a to

v súlade a podľa zákona, na jeho základe a v jeho medziach a v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov (ďalej len „Zmena informačného prospektu“).

2. ING DSS informuje sporiteľov a poberateľov dôchodkov starobného dôchodkového sporenia o Zmene informačného prospektu zverejnením oznámenia o Zmene informačného prospektu na internetovej stránke ING DSS - www.ingdss.sk, a to najskôr 15 dní pred účinnosťou Zmeny informačného prospektu, najneskôr však jeden deň pred nadobudnutím účinnosti Zmeny informačného prospektu.

Článok XIV Všeobecné ustanovenia

1. Informačný prospekt dôchodkového fondu a Štatút sa pripájajú k zmluve o starobnom dôchodkovom sporení.
2. Pojmy použité v tomto Štatúte sa vykladajú vo význame definovanom zákonom.
3. ING DSS, za podmienok ustanovených zákonom, môže zveriť inej fyzickej alebo právnickej osobe výkon jednej alebo viacerých činností spojených so správou dôchodkového fondu uvedených v zákone, s výnimkou tých činností, zverenie ktorých zákon nepripúšťa.
4. Predstavenstvo ING DSS schválilo tento Štatút a vyhlasuje, že skutočnosti uvedené v tomto Štatúte sú aktuálne, úplné a pravdivé ku dňu jeho schválenia na znak čoho členovia predstavenstva pripájajú svoje vlastnoručné podpisy.

ING dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.
konajúca prostredníctvom
PhDr. Viktora Kouřila
predsedu predstavenstva

ING dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.
konajúca prostredníctvom
JUDr. Vladimíra Hirjaka
člena predstavenstva

Príloha

Príloha - Zoznam búrz alebo iných regulovaných verejných trhov, na ktorých môže ING DSS nadobúdať cenné papiere do majetku v dôchodkovom fonde:

American Stock Exchange Inc. - 86 Trinity Place, New York, NY 10006, 212-306-1000, USA; Amsterdam Exchanges N.V. - Euronext Amsterdam, Postbus 19163, NL 1000 GD Amsterdam, Netherlands; Athens Stock Exchange - 10 Sophocleous Street, 105 59 Athens, Greece; Australian Stock Exchange Ltd. - ASX Perpetual Reg. Limited, Level 8, 580 George Str., Sydney NSW, 2000, Australia; Belgrade Stock Exchange, Omladinskih Brigada 1, P. O. Box 214, 11070 Belgrade, Serbia and Montenegro; Bolsa de Barcelona, Paseo Isabel II no. 1, 08003 Barcelona, Spain; Bolsa de Bilbao, Jose Maria Olabarrí I, 48001 Bilbao, Spain; Bolsa de Comercio de Buenos Aires, Sarmiento 299, 1353 Buenos Aires, Argentina; Bolsa de Comercio de Santiago, Bandera esq Moneda y call La Bolsa 64, Casilla 123-D Santiago, Chile; Bolsa de Madrid - Plaza de la Lealtad, 1, 28014 Madrid, Spain; Bolsa de Valencia, San Vicente 23, 46002 Valencia, Spain; Bolsa de Valores de Colombia, Apartado Aereo 3584, Bogota, Colombia; Bolsa de Valores de Montevideo, Misiones 1400, Montevideo, Uruguay; Bolsa de Valores de Sao Paulo, Rua XV de Novembro 275, 01013-001 Sao Paulo - SP, Brazil; Bolsa de Valores do Lisboa - Pra_a Duque de Saldanha, n_1 - 5_A, 1050-094 Lisboa, Portugal; Bolsa de Valores do Rio de Janeiro, Praça XV de Novembro #20, 12th floor, 20010 Rio de Janeiro, Brazil; Bolsa Mexicana de Valores, Paseo de la Reforma No. 255, Col. Cuauhtemoc, CP 06500 Mexico; Bourse de Bruxelles S.C. - Euronext Brussels, Palais de la Bourse, B 1000 Brussels, Belgium; Budapest Stock Exchange - Budapest H-1052, Deák Ferenc u.5, Hungary; Bucharest Stock Exchange, Doamnei Str 8, Bucharest 70421, Romania; Bulgarian Stock Exchange, 1 Macedonia Square, 1040 Sofia, Bulgaria; Burza cenných papierov v Bratislave - Vysoká 17, 814 99, Bratislava, Slovakia; Burza cenných papírů Praha - Rybná 14, 110 05 Praha 1, Czech Republic; Cairo Stock Exchange, 4a Sherifen Street, Cairo, Egypt; Copenhagen Stock Exchange - Nikolaj Plads 6, P.O. Box 1040, DK-1007

Copenhagen K, Denmark; Cyprus Stock Exchange, Floor 2, Kambou Street, Stvovolos, Nicosia 25427, Cyprus; Deutsche Börse AG - 60485 Frankfurt/Main, Germany; Dubai Financial Market, Dubai World Trade Centre Building, PO Box 9700, Dubai, United Arab Emirates; Euronext LIFFE, Cannon Bridge House, 1 Cousin Lane, London EC4R XX, United Kingdom; Euronext Lisbon, Praca Dugue de Saldanha 1, 50-A, 1050-094 Lisboa, Portugal; Gedung Bursa Efek Jakarta / Jakarta Stock Exchange, Jalan Sudirman Kav 52/53, Jakarta 12190, Indonesia; Helsinki Exchanges - HEX Plc, P.O. Box 361, FIN- 00131 Helsinki, Finland; Chicago Board Options Exchange, LaSalle at Van Buren, Chicago, Illinois 60605, USA; Chicago Stock Exchange Inc. - The Chicago Stock Exchange, One Financial Place, 440 South LaSalle Street, Chicago, Illinois 60605, USA; Iceland Stock Exchange - OMX Nordic Exchange Iceland HF, Laugavegur 182, IS-105 Reykjavik, Iceland; Irish Stock Exchange - The Irish Stock Exchange Limited, 28 Anglesea Street, Dublin 2, Ireland; Istanbul Menkul Kıymetler Borsası, 80860 İstinye, Istanbul, Turkey; Italian Stock Exchange - Borsa Italiana/STAR, Piazza Affari, 6, 20123 Milano, Italy; Kazakhstan Stock Exchange, 050000, 140 mail box, Almaty, Republic of Kazakhstan; Korea Stock Exchange - Mailing Address 33 Yoidodong Youngdeoungpoku Seoul, Korea 150977; Kuwait Stock Exchange, Safat, Kuwait 13083, State of Kuwait; Kyrgyz Stock Exchange, Moskovskaya 172, Bishkek 7200010, Kyrgyz Republic; Ljubljana Stock Exchange, Slovenska Cesta 56, 61000 Ljubljana, Slovenia; London Stock Exchange - London Stock Exchange, Old Broad Street, London, EC2N 1HP, Great Britain; Macedonia Stock Exchange, Milto Hadzivasilev Jasmin 20, 91000 Skopje, Republic of Macedonia; Malta Stock Exchange, 27 Pietro Florian Street, Floriana VLT 14, Malta; Moscow Stock Exchange, Miuskay Square 2/2, 125047 Moscow, Russia; NASDAQ - One Liberty Plaza, 165 Broadway, 50th Floor, New York, New York 10006, USA; National Stock Exchange, Exchange Plaza Plot no. C/1, G Block, Bandra - Kurla Complex, Bandra (East), Mumbai 400051, India; National Stock Exchange of Lithuania, Konstitucijos pr. 23, 2600 Vilnius, Lithuania; New York Stock Exchange Inc. - 11 Wall Street, New York, NY 10005, USA; New Zealand Exchange Limited, Level 9, ASB Bank Tower, 2 Hunter Street, PO Box 2959, Wellington, New Zealand; OMX Exchange, Tartu Mnt. 2, Tallin 10145, Estonia; Osaka Securities Exchange, 8-16 Kitahama 1- chome, Chuo-ku, Osaka 541, Japan; Oslo Bors - Tollbugt, 2, N-0152 Oslo, Norway; Philippine Stock Exchange, Exchange Road, Ortigas Center, Pasig City, 1605 Philippine; Riga Stock Exchange, Valnu iela 1, Riga LV-1050, Latvia; Saudi Stock Exchange (Tadawul), NCCI building, North Tower, King Fahd Rd., P. O. Box 60612, Riyadh 11555, Kigdom of Saudi Arabia; SBF - Paris Bourse - Euronext Paris Postbus 19163 Palais de la Bourse 39 rue Cambon NL 1000, France; Shanghai Securities Exchange, 15 Pudong Road Soth, Shanghai 200120, People's Republic of China; Shenzhen Stock Exchange, 5045 Shennan East Road, Shenzhen 518010, People's Republic of China; Singapore Exchange Ltd., 2 Shenton Way, # 19-00 SGX Centre *1, Singapore 068804, Singapore; Societe de la Bourse de Luxembourg S.A. - 11 Avenue de la Porte-Neuve, BP 165, L-2227 Luxembourg; Swiss Exchange - Selnaustrasse 30, Postfach CH-8021, Zurich, Switzerland; Taiwan Stock Exchange Corporation, 3FB9 - 12F, No. 7, Sec 5, Xinyi Rd, Taipei, Taiwan 11049; The Bursa Malaysia Berhad, Ground, 3rd, 4th & 5th Floors, Exchange Sqare, Bukit Kewangan, 50732 Kuala Lumpur, Malaysia; The Johannesburg Stock Exchange, Exchange Square 2 Gwen Lane, Sandown, Private Bag X991174, 2146 Johannesburg, South Africa; The Stock Exchange of Hong Kong Ltd., P. O. Box 8888, First Floor, One & Two Exchange Square, Central Hong Kong; The Stockholm Stock Exchange - Stockholmsbörsen, SE-105 78 Stockholm, Sweden; The Tel Aviv Stock Exchange, 54 Ahad Ha'am Street, Tel Aviv 65202, Israel; The Toronto Stock Exchange - Toronto Office, P.O. Box 450, 3rd Floor, 130 King Street W., Toronto, ON, M5X 1J2, Canada; Tokyo Stock Exchange - 2-1 Nihombashi Kabutocho, Chuo-ku, Tokyo 103-8220, Japan; Ukrainian Stock Exchange, Rilsky Alley10, 252025 Kiev-25, Ukraine; Warsaw Stock Exchange - Ksiazecka 4, 00-498, Warsaw, Poland; Wiener Börse AG - Wiener Börse AG, Wallnerstraße 8, A- 1014 Vienna, Austria; Zagreb Stock Exchange, Ksaver 208, 10000 Zagreb, Croatia;"